

WILDERBOS

Een uitgestrekt terrein vol ontdekkingen

In het noordwesten van Brussel, in Sint-Agatha-Berchem, vormt het Wilderbos, met zijn uitgestrekte zachtglooiende bossen zijn, weiden, vennen, vijver, boomgaard en moestuintjes, een groene enclave in een residentiële wijk. Maar het is ook een prachtig terrein waar heel wat te beleven valt.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

De geschiedenis van dit terrein gaat terug tot de middeleeuwen. Het zou deel hebben uitgemaakt van het domein 'Hof Ter Wilst', dat in teksten van de dertiende eeuw staat vermeld. Waarschijnlijk werd er in de vijftiende eeuw steen ontgonnen. Het uitgesproken relief van het bos lijkt daarop te wijzen. Bovendien was Berchem in die tijd gekend voor die industrie. De geschriften uit de zestiende eeuw vermelden een kasteel met een bos eromheen.

In de achttiende eeuw staat op de beroemde Ferraris-kaart een ontgonnen heuvel met hoogstambomen op de hellingen, omgeven door moerasachtig weiland. Het is heel duidelijk dat het bos werd ontgonnen. Tijdens de Franse revolutie wordt het kasteel met de grond gelijk gemaakt en daarna wordt het een landgoed van de familie Koninckx die er een villa bouwt. Van daar komt de tweede naam voor het Wilderbos: 'Koninckxbos'. Het terrein wordt stap voor stap aangelegd als een Engelse landschapstuin, met grote bomen, boomgaarden en weiden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog wordt het bos een tweede keer gekapt. Dit keer om er stookhout te ontginnen. Onder druk van de verstedelijking wordt het daarna verkaveld. Maar een deel blijft toch gespaard als domein. Het wordt aan zijn lot overgelaten, herpakt zich en groeit op natuurlijke wijze weer aan, met een dichte en gediversifieerde vegetatie.

Leefmilieu Brussel - BIM richt het domein opnieuw in tussen 1994 en 1995, en maakt er een halfnatuurlijk openbaar park van.

ALGEMENE BESCHRIJVING : GEDIVERSIFIEERD, HALFNATUURLIJK DOMEIN

Het Wilderbos is in de eerste plaats een beboste heuvel met op de top een plateau. Daar groeit een typisch Brabants bosvegetatie. Het bos heroverde stap voor stap het terrein. Het vormt nu een dicht en gediversifieerd kreupelbos met bomen (gewone esdoorns, essen, beuken, olmen, kastanjelaars en meidoorn) die al een mooie hoogte hebben bereikt. Vlak bij het kerkhof en de Maricollendreef is het bos recenter, omdat het een reeks olmen vervangt die bezweken aan een epidemie. Hier staan canadapopulieren, wilgen, ligusters en appelaars.

In het laaggelegen deel – met toegang via glooiende paden – verandert het decor: de Parucqbeek, kleine beekjes, vennen, een vijver en kleine groepjes bomen geven vorm aan het landschap met de typische vegetatie voor vochtige bodems.

In het noordwesten van het terrein is een zone gereserveerd voor stadstuintjes. In het zuidoosten werd een weide beplant met fruitbomen.

OPMERKELIJKE FAUNA EN FLORA

Het Wilderbos is ideaal gebied voor natuurobservatie, omdat het zo'n grote biodiversiteit van plant en dier vertoont. In de dun begroeide en open plekken in het bos bloeien zeldzame en interessante planten, typisch voor het onderhoud: welriekende viooltjes, vergeet-mij-nietjes, bosgeraniums – en langs het gemeentelijke kerkhof zelfs orchideeën. In de lente verschijnen er boshyacinten, daslook, bosanemonen en narcissen. Aan de oevers van de vijver overheersen sleutelbloem en moerasvederdistel.

Deze heel rijke vegetatie, de aanwezigheid van grote bomen en dood hout op de grond, maar ook de liguster-, vlier- en meidoornhagen die soms hele rijen vormen, trekken allerlei vogelsoorten aan: heggenmus, ekster, zwartkopmus, roodborstje, mees en verschillende spechtsoorten. Daarnaast zijn er nog veel trekvogels die hier komen uitrusten op hun route, zoals gierzwaluw, zwaluw en roodstaart.

Bruine kikkers en diverse soorten watersalamander bevolken de vijvers en vennen. Bij de zoogdieren zijn er vooral nachtsoorten zoals egel, spitsmuis, konijn, wezel en eikelmuis.

HOE HET WORDT BEHEERD

Bij de (her)aanleg van het Wilderbos wilde Leefmilieu Brussel - BIM het natuurlijke en wilde karakter van het terrein bewaren en tegelijk de activiteiten, die er kunnen plaatsvinden, in goede banen leiden. Het resultaat is dus een compromis tussen de ecologische en sociale functies van het terrein.

Een aantal paden werd opnieuw aangelegd en volgt de vroegere tracés. Er zijn houten bruggetjes over de beekjes, zodat wandelaars er gemakkelijker rondwandelen kunnen.

Het onderhoud respecteert deze optie om het natuurlijke en wilde karakter van het bos intact te houden. Het beperkt zich dus tot veiligheidssnoei en -kap, uitdunning van het kreupelbos, haagsnoei, vrijhouden van de paden waar dat nodig is (taken en bladeren), regelmatige vernieuwing van de wegbedekking, het maaien van de weiden, het onderhoud van het ven en van de voorzieningen (speeltuin, bodem, omheiningen), en de algemene reinheid van het terrein.

GROENE RUIMTEN IN DE BUURT

Ten noorden: het Pirsoul- en het Zavelenbergpark.

Ten noordwesten: het Kattebroek.

Ten oosten: het Mulderpark.

Ten zuiden: Hogenbos en Scheutbos.

Oppervlakte: 8, 21 hectare.

Typologie: halfnatuurlijk terrein in de vallei van de Molenbeek, met ecologisch, sociale en educatieve bestemming.

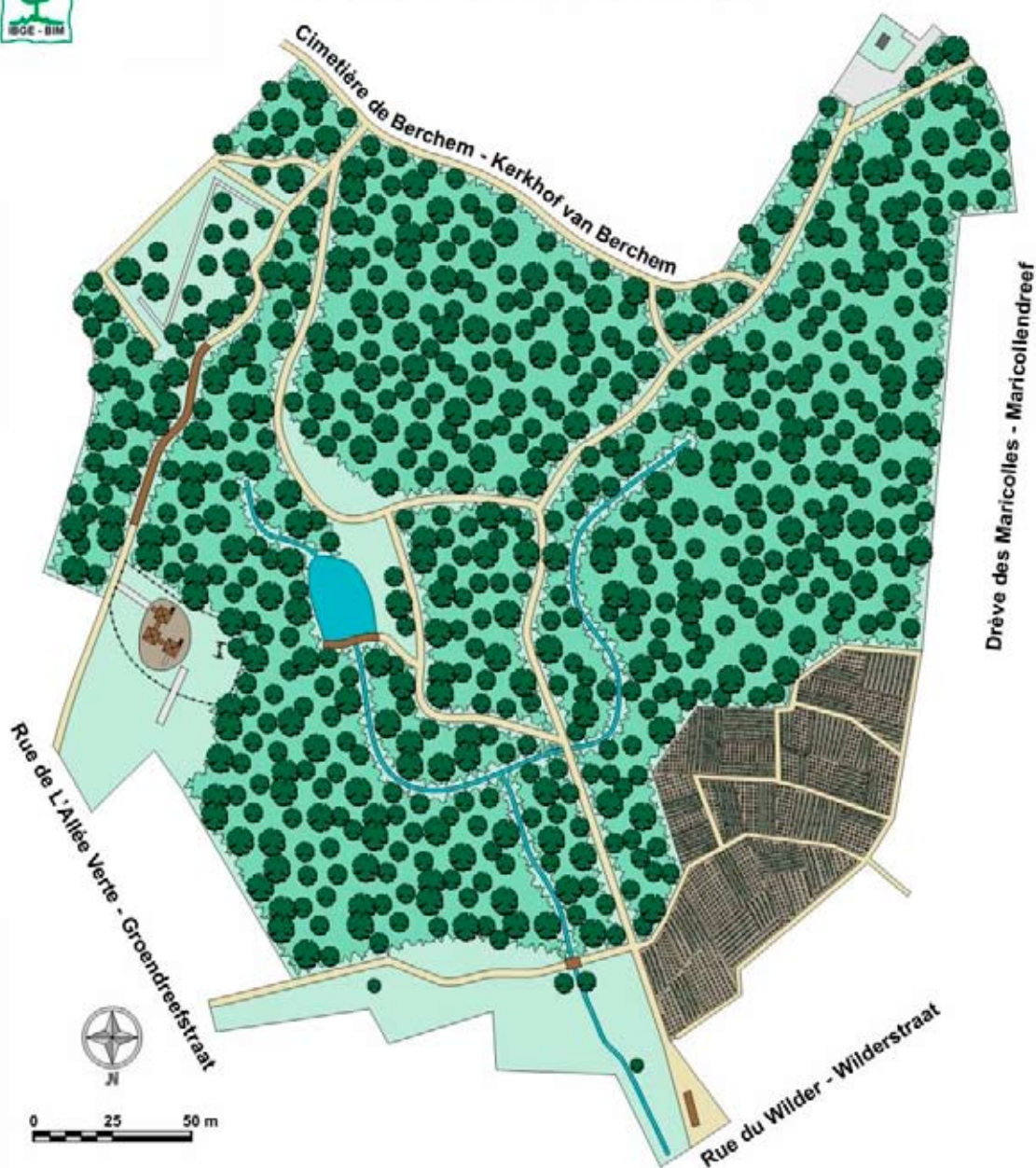
Eigenaar: de gemeente Sint-Agatha-Berchem die in 1991 een erfpachtrecht voor 99 jaar toekende aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Beheer: Leefmilieu Brussel – BIM.

Klassering: Het bos is niet geklasseerd.

BOIS DU WILDER - WILDERBOS

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPENINGSUREN

Het bos is niet omheind en is de hele dag toegankelijk, maar volgens de bepalingen van het gewestelijke reglement, alleen met een uurregeling die wisselt met de seizoenen:

- van 1 oktober tot 31 maart van 8 tot 18 uur;
- van 1 tot 30 april van 8 tot 19 uur;
- van 1 mei tot 31 augustus van 8 tot 21 uur;
- van 1 tot 30 september van 8 tot 20 uur.

Parkwachters houden regelmatig toezicht in het bos.

INFORMATIE TER PLAATSE

Hebt u een vraag? Wilt u een probleem signaleren? Spreek dan een van de parkwachters aan.

In noodgevallen: Parkassistentie op 0497 599 99 87.

Leefmilieu Brussel – BIM: 02 775 75 75, info@leefmilieubrussel.be.

UITRUSTING

Speeltuin (7 tot 12 jaar) met ernaast een speelweide (gemaaid gras), die vooral geschikt is voor spelletjes en balsporten, pontons, houten trappen en zitbanken, vuilnisbakken.

INGANGEN

Het Wilderbos ligt in Sint-Agatha-Berchem. De hoofdingang ligt aan de Wilderstraat. Er zijn ook ingangen aan de Groendreefstraat, de Kasterlindenstraat en de Maricollendreef.

TOEGANKELIJKHEID VOOR PERSONEN MET BEPERKTE MOBILITEIT

Het terrein is moeilijk toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit wegens het halfnatuurlijke statuut, de pontons, trappen en het heuvelachtige karakter.

OPENBAAR VERVOER

Tussen 2007 en 2009 voert de MIVB een grote herstructurering door van haar netwerk om de mobiliteit in Brussel te verbeteren. Tijdens deze periode gebeuren er ingrijpende veranderingen aan de lijnen. Wij vragen u naar de website van de [MIVB](#) te surfen om te weten welke lijnen van het openbaar vervoer dit park aandoen.

MEER INFORMATIE

De folder van Leefmilieu Brussel – BIM:

- Het Wilderbos een avontuurlijk terrein.

Om te bestellen : Leefmilieu Brussel – BIM : 02 775 75 75 of info@leefmilieubrussel.be.

- Meer informatie over [culturele wegwijzers van parken en tuinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#).

- Bezoek de fotogalerij van de [Virtual Landscape Gallery](#).

- Meer informatie over [het architecturale patrimonium van het Gewest](#).

- Meer informatie over [het groene en blauwe netwerk](#).

- Meer informatie over de [Groene Wandeling](#) die het park doorkruist.

